СТАНОВИЩЕ

от

доц. д-р Рослана Иванова Моравенова-Станева

АМТИИ „Проф. Асен Диамандиев“ – Пловдив, катедра „Хореография“

на дисертационен труд за присъждане на образователната и научна степен „доктор“

по професионално направление 8.3 „Музикално и танцово изкуство“, докторска програма „Хореография“

на тема: „РАЗВИТИЕ НА МОДЕРНИЯ ТАНЦ В СИСТЕМАТА НА СРЕДНОТО ОБРАЗОВАНИЕ“

Докторантка: ТЕОДОРА МАРИНЧЕВА СТАНЕВА

Варненски свободен университет „Черноризец Храбър“, катедра „Изкуства“

Научен ръководител: доц. д-р Ивайло Иванов

Становището е изготвено въз основа на Заповед № 598 от 29.09.2026 г. на ректора на ВСУ „Черноризец Храбър“ – Варна. Като член на научното жури получих и подробно се запознах с материалите на докторантката. Представените дисертационен труд, автореферат, справка за приносите, публикации по темата и наукометрична таблица съответстват на изискванията на ЗРАСРБ и ППЗРАСРБ за придобиване на образователната и научната степен „доктор“. Изпълнението на тези изисквания ми дава възможност за обективна и цялостна оценка на докторантката.

Творческата и професионалната биография на Теодора Маринчева Станева очертава последователното ѝ развитие в областта на хореографското изкуство и танцовата педагогика. През 2008 г. завършва специалност „Хореография“ във Варненския свободен университет „Черноризец Храбър“, където през 2010 г. придобива и бакалавърска степен по журналистика. През 2019 г. завършва магистърска програма по „Балетна режисура“ в Академията за музикално, танцово и изобразително изкуство „Проф. Асен Диамандиев“ – Пловдив. Професионалната ѝ подготовка се надгражда с педагогическа специализация по методика на обучението по български танци за V–XII клас, квалификационни степени и курсове, свързани с планирането и организацията на обучението по хореография.

От 2010 г. до 2026 г. Станева преподава съвременен и джаз танц във Варненския свободен университет „Черноризец Храбър“. През същия период работи и в СУ за ХНИ „Константин Преславски“ – Варна, където преподава съвременен и класически танц и заема длъжността старши учител. Педагогическата ѝ дейност включва и ръководство на танцово студио „Карма“, където в периода 2010–2025 г. е главен художествен ръководител и хореограф. От 2021 до 2025 г. работи и като преподавател по танцово изкуство към НЧ „Бъднина 1982“ – София.

Творческите търсения на Теодора Станева намират израз в авторски сценични произведения, сред които едноактният спектакъл „Поличба“ и концерт-спектакълът с участието на Георги Христов. Опитът ѝ в създаването на сценични костюми и сценография допълва хореографската ѝ практика и разширява творческото ѝ участие в

изграждането на сценичния образ. За постиженията си е отличена с грамота от Съюза на артистите в България за творчески постижения, грамота за принос към авторитета на Община Варна и грамота за творческата си работа и класирането на ученици в Световната купа по съвременни танци в Букурещ. През 2016 г. получава награда за хореография в раздел „Класика“ на XVIII Национален конкурс за класически, характерен, съвременен танц и фрий-денс в Бургас, а през 2018 г. е удостоена с почетния знак на училището за цялостен принос към неговия авторитет.

В съвкупност тези данни разкриват съчетание от хореографска подготовка, педагогически опит и творческа практика. Професионалният ѝ път свидетелства за целенасочено търсене и последователно надграждане на знанията и компетентностите, намерили закономерно продължение в научноизследователската ѝ дейност.

Така формулираната тема на дисертационния труд — **„Развитие на модерния танц в системата на средното образование“** — буди интерес със своята актуалност и значимост за професионалното танцово образование. Трудът е с обем 484 страници и се състои от увод, три глави, заключение и 19 приложения. В края на всяка глава са формулирани самостоятелни изводи. Основният текст съдържа 4 таблици и 3 фигури. Докторантката демонстрира добро познаване на литературните източници, свързани с темата на изследването. Библиографията включва 139 заглавия на български, руски и английски език и 24 интернет източника.

Анализ на съдържанието и основните проблеми, разгледани в главите

Дисертационният труд е структуриран в увод и три глави, които последователно разглеждат теоретичните основания на модерния танц, методическите и сравнително-педагогическите аспекти на обучението и приложението им в конкретен образователен контекст. Тази структура позволява проблемът да бъде проследен от формирането на танцовите системи до разработването и анализа на учебен модел за средното професионално образование.

Първа глава изгражда теоретико-методологическата основа на дисертационния труд.

Историческият преглед проследява възникването и развитието на модерния танц и влиянието на идеите на Франсоа Делсарт, Емил Жак-Далкроз и Рудолф Лабан върху разбирането за връзката между вътрешния импулс, телесното движение, музикалния ритъм и пространството. Анализът на техниките на Марта Греъм, Хосе Лимон и Лестър Хортън откроява специфичния им принос за развитието на телесната осъзнатост, техническата устойчивост и художествената изразителност.

Разглеждането на международния опит в танцовото образование свързва историческите и методическите основания с организацията на обучението. Изводите обосновават необходимостта от последователна образователна система, която интегрира класическата подготовка, авторските техники и творческите практики и създава предпоставки за анализа на конкретния учебен модел.

В тази глава докторантката демонстрира задълбочено познаване на модерния танц и последователно анализира специализираната проблематика, като извежда от нея педагогически значими обобщения.

Глава II. Методически основи и сравнителен анализ на танцовите образователни системи

Сравнително-историческият анализ откроява приложимите страни на американския и руския образователен опит и обосновава необходимостта от адаптивен български модел, който съчетава нормативна последователност и техническа подготовка с творческа свобода и съобразяване с националния културен контекст. Така втора глава полага методическата основа за изграждането на научно обоснован образователен модел.

Трета глава представя практическото приложение на теоретичните и методическите постановки на дисертационния труд.

Нормативните изисквания са обвързани с учебните програми, междупредметните връзки и последователността на обучението от VIII до XII клас. Спираловидният модел съчетава устойчиво техническо ядро с вариативни творчески практики, а предложеното оценяване проследява както професионалните компетентности, така и художественото развитие на учениците.

Научната работа на докторантката в тази глава се откроява с последователното преобразуване на нормативните и методическите постановки в цялостен образователен модел, съобразен с конкретната училищна среда. Анализът на модела дава основание да се заключи, че той осигурява поетапно развитие на професионалните компетентности, като съчетава техническата подготовка с творческата самостоятелност и сценичната реализация.

Оценка на научните и научно-приложните приноси

Приносите на дисертационния труд произтичат от цялостния историко-теоретичен, сравнителен и нормативно-приложен анализ на професионалното обучение по професия „Танцьор“, специалност „Модерен танц“. Специфичен аспект на изследването е съчетаването на авторския опит в разработването на учебните програми с тяхното научно осмисляне и критически анализ. Програмите са първите по специалността, създадени след влизането в сила на Закона за предучилищното и училищното образование през 2016 г. Тази особеност придава на труда допълнителна нормативна и практическа значимост.

Съвкупността от изведените приноси дава основание да се заключи, че дисертационният труд предлага аргументиран отговор на актуален проблем на професионалното танцово образование: как художествената свобода и многообразието на модерния танц да бъдат съчетани с последователна, нормативно обоснована и обективно оценима подготовка. В отговор на този проблем е разработен цялостен образователен модел, който обвързва историческите и техническите основи на дисциплината с творческите практики и сценичната работа в последователен процес на обучение.

Особена стойност има научното осмисляне на авторските учебни програми и превръщането на нормативните изисквания в приложима педагогическа система. Получените резултати имат потенциал да подпомогнат развитието и усъвършенстването на професионалното обучение по специалност „Модерен танц“.

Препоръка: С оглед на последователно разгърнатото изследване и практическата значимост на предложения образователен модел бих препоръчала докторантката да продължи работата в тази област. Перспективна насока е теоретичното надграждане на модела и проследяването на приложението му в различни образователни среди, което би допринесло за усъвършенстването на методиката и разширяването на практическите възможности за обучение.

ЗАКЛЮЧЕНИЕ

Въз основа на изложеното давам своята **положителна оценка** за дисертационния труд на тема „Развитие на модерния танц в системата на средното образование“. Поздравявам докторантката Теодора Маринчева Станева за последователната и задълбочена изследователска работа, както и нейния научен ръководител, доц. д-р Ивайло Иванов, за компетентното научно ръководство и методическото насочване в процеса на работа.

Предлагам на уважаемото научно жури да присъди на Теодора Маринчева Станева образователната и научната степен „доктор“ по професионално направление 8.3 „Музикално и танцово изкуство“, докторска програма „Хореография“.

02.11.2026 г.

Изготвил:
Доц. д-р Рослана Моравенова-Станева